

Asia: VN/11255/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

2 § Määritelmät

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 14 a – kohta, jossa määritellään savuttomat nikotiinituotteet. Savuttomalla nikotiinituotteella tarkoitettaisiin tupakan vastiketta, joka vastaa käyttötarkoitukseltaan 10–12 kohdassa tarkoitettua tupakkatuotetta, eli purutupakkaa, nenänuuskaa tai suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa, ja johon on lisätty nikotiinia.

Hengityслиitto kannattaa savuttoman nikotiinituotteen määritelmän lisäystä pykälään. Määritelmässä tulee kuitenkin huomioida nuorisokäytön ennaltaehkäisemiseksi ennakoivasti myös uudenlaiset nikotiinia sisältävät tuotteet, jotka eivät käyttötarkoitukseltaan tai käyttötavaltaan täysin vastaa purutupakkaa, nenänuuskaa tai suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa, mutta sisältävät nikotiinia ja jotka eivät ole lääkelain alaisia nikotiinikorvaushoitotuotteita. Tällaisia tuotteita ovat esimerkiksi lapsille ja nuorille tuttuja makeisia muistuttavat nikotiinia sisältävät tuotteet.

6 § Valviran tehtävät

Hengityслиitto kannattaa ehdotusta muuttaa pykälän 1 kohta siten, että Valviran tehtäviin lisätään sen valvominen, että savuttomien nikotiinituotteiden ainesosia, päästöjä, paloturvallisuutta sekä laatua ja teknisiä ominaisuuksia koskevia säännöksiä noudatetaan.

22 § Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojaan yleiset velvollisuudet

Hengityслиitto kannattaa ehdotusta muuttaa pykälän 1 momenttia siten, että myös savuttoman nikotiinituotteen valmistaja ja maahantuoja vastaavat siitä, että elinkeinotoiminnassa myyntiin tai muuhun luovuttamiseen tarkoitettu tuote on sitä koskevien säännösten ja määräysten mukainen.

25 a § Savuttomia nikotiinituotteita koskevat vaatimukset

Tupakkalakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 25 a §, jonka pykälän 1 momentin mukaan savuttomassa nikotiinituotteessa saisi olla nikotiinia enintään 20 milligrammaa grammassa tuotetta. Tukes on

kemikaalilain 34 b §:n 3 momenttiin perustuen kieltänyt 20 mg/g tai sitä enemmän nikotiinia sisältävien pussien myymisen ja markkinoille saattamisen. Kyseiseen momenttiin perustuen kieltö voidaan asettaa, jos kemikaalin käytöstä voidaan todeta tai perustellusti arvioida aiheutuvan vakavaa haittaa tai vaaraa ympäristölle. 20 mg/g tai enemmän nikotiinia sisältävät nikotiinipussit voivat olla hengenvaarallisia vauvoille ja pienille lapsille. Tästä näkökulmasta savuttoman nikotiinituotteen maksimipitoisuuden asettaminen 20 mg/g tasolle olisi erittäin korkea taso huomioiden lain tavoite suojella lapsia hengenvaarallisilta nikotiinimyrkytyksiltä. Vahvat nikotiinituotteet eivät myöskään tue nikotiininkäytöstä vieroittumista, vaan päinvastoin vahvistavat riippuvuutta. Tästä syystä Hengitysliitto kannattaa maksimirajan asettamista samalle tasolle nikotiinikorvaushoitotuotteiden kanssa.

Hengitysliitto pitää tärkeänä, että nikotiinipitoisuuden sallitun maksimin lisäksi määritellään savuttomille nikotiinituotteille myös maksimi annoskoko sekä pakkauskoko. Yhden annoksen sisältämän nikotiinin määrän kasvattaminen ei pitäisi olla sallittua annoskokoa kasvattamalla. Lisäksi valmistajilta tulee edellyttää lapsiturvallisten pakkausten käyttöönottoa.

Tupakkalain lisäysehdotuksen pykälän 2 momentin mukaan savuttomassa nikotiinituotteessa ei saisi olla alkoholin tai kannabiksen makua eikä makua, joka on omiaan houkuttelemaan nuoria. Esitysluonnoksen mukaan maun houkuttelevuus nuorten näkökulmasta tulisi arvioida makukohtaisesti ja asetuksella säätää erikseen kielletyt maut.

Hengitysliitto kannattaa savuttomien nikotiinituotteiden tunnusomaisten makujen kieltämistä. Hengitysliitto pitää kuitenkin kiellettyjen makujen erikseen säätämistä asetuksella nuorisokäytön ennaltaehkäisyn näkökulmasta sekä valvonnan toimivuuden näkökulmasta täysin riittämättömänä keinona. Ehdotetun negatiivisen listauksen seurauksena sääntely kiellettyjen makujen osalta tulisi väistämättä olemaan alati markkinoille tulevien uusien makujen osalta jatkuvasti vanhentunutta. Lisäksi määritelmä ”maku, joka on omiaan houkuttelemaan nuoria” on ominaisuus, jonka määrittely ja mittaaminen on sattumanvaraista. Kansanterveydellisestä näkökulmasta arvioituna tunnusomaisten makujen salliminen missään määrin on merkittävä riski savuttomien nikotiinituotteiden nuorisokäytön lisääntymisen näkökulmasta. Hengitysliiton näkemyksen mukaan savuttomia nikotiinituotteita tulee säännellä samaan tapaan kuin tupakkatuotteita, eli tunnusomaiset maut tulee kieltää.

Hengitysliitto pitää tärkeänä myös sitä, että savuttomat nikotiinituotteet eivät saa sisältää lisäaineita, jotka edistävät nikotiinin imeytymistä, eikä mentolin kohdalla ole perustetta poiketa kiellosta.

29 a § Ilmoitukset savuttomista nikotiinituotteista

Tupakkalakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 29 a §, jossa säädettäisiin savuttomista nikotiinituotteista vaadittavista tuoteilmoituksista. Tuoteilmoitusten avulla Valviralle on mahdollista tuotteen ja sen ominaisuuksien valvonta. Pykälän 1 momentin mukaan savuttoman nikotiinituotteen valmistajan tai

maahantuojan olisi ilmoitettava Valviralle etukäteen tuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Savuttomien nikotiinituotteiden osalta ehdotetaan kuitenkin riittäväksi se, että tuoteilmoitus tehdään ennen tuotteen saapumista markkinoille.

Ehdotus on ristiriidassa 25a§ ehdotetun sääntelyn osalta liittyen kiellettyihin makuihin. Hengitysliitto kannattaa vaatimusta tuoteilmoituksen tekemisestä, mutta nostaa esille, että tuoteilmoituksen tekeminen ennen markkinoille saattamista lienee tarkoituksenmukainen käytäntö ainoastaan siinä tapauksessa, että savuttomissa nikotiinituotteissa tunnusomaiset maut on kielletty. Mikäli tietyn yksittäisen maun sallittavuus arvioidaan sen ominaisuudella houkuttaa nuoria, on valvovalla viranomaisella oltava mahdollisuus ennen tuotteen tuloa markkinoille selvittää tuotteen houkuttelevuus nuorten keskuudessa. Tuoteilmoituksen tekeminen osalta Hengitysliitto kannattaa samaa sääntelyä kuin sähkösavukkeiden, täyttösäiliöiden ja höyrystettäväksi tarkoitettujen nikotiinituotteiden osalta eli että tuoteilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille.

Hengitysliitto kannattaa myös esitystä, jonka mukaan momentin 5 kohdan mukaan ilmoituksessa on oltava ilmoitus siitä, että valmistaja tai maahantuoja kantaa täyden vastuun tuotteen laadusta ja turvallisuudesta, kun se saatetaan markkinoille ja kun sitä käytetään tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa olevissa oloissa.

29 b § Myyntimäärät savuttomista nikotiinituotteista

Ehdotuksen sisältämän uuden pykälän mukaan savuttoman nikotiinituotteen valmistajan tai maahantuojan olisi toimitettava Valviralle vuosittain tietoja tuotteiden myyntimääristä. Hengitysliitto kannattaa ehdotusta.

30 § Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Hengitysliitolla ei lausuttavaa tästä pykälästä.

31 § Vähittäismyyntipakkauksia koskeva yleissäännös

Hengitysliitto kannattaa savuttomien nikotiinituotteiden lisäämistä vähittäismyyntipakkauksia koskevaan yleissäännökseen.

39 a § Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen merkinnät

Lakiin ehdotetaan uutta pykälää, jossa säädettäisiin yhtäältä siitä, millaiset merkinnät savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkaukseen vaaditaan, sekä toisaalta siitä, millaiset merkinnät ovat pakkauksessa sallittuja ja kiellettyjä. Uudessa pykälässä savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkaukseen vaadittaisiin ensinnäkin luettelo tuotteen sisältämistä ainesosista alenevassa painojärjestyksessä, jotta pakkauksesta käy ilmi kaikki ainesosat, joita tuote sisältää. Vähittäismyyntipakkauksessa olisi oltava maininta tuotteen nikotiinipitoisuudesta ja annostuksesta. Pakkauksessa olisi ilmoitettava, kuinka monta milligrammaa nikotiinia grammassa tuotetta on sekä annostus eli se, paljonko nikotiinia esimerkiksi yksi nikotiinipussi sisältää. Jos kyse olisi irtonaisessa muodossa olevasta tuotteesta, pakkauksessa olisi ilmoitettava, kuinka suuri yksi käyttöannos grammoina valmistajan näkemyksen mukaan on. Vähittäismyyntipakkauksessa olisi oltava

valmistajan eränumero, suositus tuotteen pitämisestä lasten ulottumattomissa sekä suomen- ja ruotsinkieliset terveystarvikkeet.

Hengityslitto kannattaa esitystä savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyyntipakkausten merkinnöistä.

Hengityslitto esittää, että ehdotuksessa mainittujen kuluttajien hankintapäätöstä helpottamaan vähittäismyyntipakkauksiin edellytetään merkintää ”ei nikotiinikorvaushoito – tuote” niihin nikotiinituotteisiin, joihin ei sovelleta lääkelakia. Tämä selkiyttää tilannetta kuluttajan näkökulmasta ja nikotiinin käytön lopettamiseen tukea hakeva henkilö erottaa selkeämmin nikotiinikorvaushoitotuotteet kuluttajatuotteista.

Hengityslitto kannattaa myös ehdotuksia pykälän 2 ja 3 momentin osalta.

39 b § Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu

Hengityslitto kannattaa ehdotusta vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaisesta ulkoasusta ja pitää sitä erittäin tärkeänä tuotteiden houkuttelevuuden vähentämiseksi lasten ja nuorten keskuudessa.

39 c § Savuttoman nikotiinituotteen ulkoasu

Hengityslitto kannattaa ehdotusta savuttoman nikotiinituotteen yhdenmukaisesta ulkoasusta ja pitää sitä tärkeänä, jotta tuotteen markkinoinnin siirtyminen vähittäismyyntipakkauksesta itse tuotteeseen pystytään estämään. Hengityslitto esittää, että yksittäisiin tuotteisiin lisätään myös varoitusmerkintä.

40 § Varoitusmerkintöjä koskeva poikkeus ulkomaanliikenteessä

Hengityslitolla ei lausuttavaa tästä pykälästä.

44 § Vähittäismyynnin luvanvaraisuus

Vähittäismyynnin luvanvaraisuutta esitetään koskemaan myös savuttomia nikotiinituotteita, jolloin tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tapaan myös savuttomia nikotiinituotteita saisi myydä ja muutoin luovuttaa vähittäin vain myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän myyntipaikka- ja luvanhaltijakohtaisen vähittäismyyntiluvan perusteella. Hengityslitto kannattaa ehdotusta.

48 § Ilmoitus nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyynnistä

Hengityslitto kannattaa ehdotusta muuttaa pykälän otsikkoa ja 1 momenttia niin, että sääntely kattaisi myös savuttomat nikotiinituotteet.

50 § Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus

Hengityслиitto kannattaa ehdotusta muuttaa pykälän 1 momenttia niin, että savuttomien nikotiinituotteiden tukkumyynti olisi vastaavalla tavalla ilmoituksenvaraista kuin tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyynti.

52 a § Tupakkatuotteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden myyntikielto

Hengityслиitto kannattaa maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden myyntikiellon laajentamista siten, että se koskee myös savuttomia nikotiinituotteita.

Tunnusomaiset maut lisäävät tuotteiden houkuttelevuutta lasten ja nuorten keskuudessa, eikä makukiellon kiertäminen pitäisi olla mahdollista erillisten maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden avulla myöskään savuttomissa nikotiinituotteissa.

Hengityслиitto esittää, että maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden lisäksi kielletään myös tuotteiden ja tuotepakkausten parfyymointiin käytettävät tuotteet tai aineet.

53 § Kielto myydä alaikäiselle

Hengityслиitto kannattaa ehdotusta lisätä savuttomat nikotiinituotteet pykälään, jossa kielletään tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myynti, luovutus tai välitys alaikäisille. Hengityслиitto esittää myös, että pykälää muutetaan siten, että tupakka- ja nikotiinituotteiden myynti, luovutus ja välitys kielletään alle 20-vuotiaille. Tupakka- ja nikotiinituotteiden kokeilut ja käyttö aloitetaan usein 20 ikävuoteen mennessä, joten ikärajan nostolla suojataan ikäryhmiä, jotka ovat kokeiluiden ja käytön aloittamisen näkökulmasta suurimmassa riskissä.

58 § Etämyynnin kielto

Hengityслиitto kannattaa ehdotusta muuttaa pykälää niin, että se koskee savuttomia nikotiinituotteita vastaavalla tavalla kuin tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, nikotiininesteitä ja poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita.

59 § Tullihuutokaupalla myynnin kielto

Hengityслиitto kannattaa ehdotusta muuttaa pykälää niin, että tullihuutokaupalla myynnin kielto koskisi savuttomia nikotiinituotteita vastaavalla tavalla kuin tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, nikotiininesteitä ja poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita.

60 § Tukkumyynnin rajoitukset

Hengityслиitto kannattaa ehdotusta laajentaa tukkumyynnin rajoituksiin liittyvää kohtaa koskemaan myös savuttomia nikotiinituotteita.

62 § Alaikäisiä koskeva maahantuontikielto

Hengityслиitto pitää tärkeänä, että alaikäisiä koskeva maahantuontikielto ulotetaan koskemaan myös savuttomia nikotiinituotteita ja ehdottaa, että maahantuonnin ikäraja nostetaan 20 vuoteen.

63 § Eräiden savuttomien tupakkatuotteiden maahantuontikielto

Hengitysliitto kannattaa savuttomien tupakkatuotteiden matkustajatuonnin määrällisen rajan laskemista 1000 grammasta 500 grammaan. Hengitysliitto pitää kuitenkin tärkeänä, että matkustajatuonnin määrällisessä maksimirajassa huomioidaan yhdessä sekä savuttomat tupakkatuotteet että savuttomat nikotiinituotteet.

65 § Kielto tuoda maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita

Hengitysliitto kannattaa ehdotusta muuttaa pykälää niin, että yksityishenkilö ei saa hankkia tai vastaanottaa elinkeinonharjoittajalta myöskään savuttomia nikotiinituotteita postitse, tavarankuljetuksena tai muulla vastaavalla tavalla Suomen ulkopuolelta.

66 § Matkustajatuonnin aikarajat

Hengitysliitto kannattaa ehdotusta laajentaa matkustajatuonnin aikarajoihin liittyvää pykälää koskemaan myös savuttomia nikotiinituotteita.

67 § Matkustajatuonnin määrälliset rajat

Hengitysliitto kannattaa ehdotusta lisätä pykälän 1 momenttiin uusi 4 kohta, jonka mukaan yksityishenkilö ei saa tuoda maahan savuttomia nikotiinituotteita enempää kuin 500 grammaa. Hengitysliitto pitää tärkeänä, että määrällisessä rajassa huomioidaan sekä savuttomat tupakkatuotteet että savuttomat nikotiinituotteet yhdessä.

74 § Yleiset tupakointikiellot

Hengitysliitto kannattaa ehdotusta muuttaa pykälän 3 momentti siten, että myöskään savuttomia nikotiinituotteita ei saa käyttää päiväkotien taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- tai ulkotiloissa eikä leikkikentillä. Jotta lapsia, eläimiä ja ympäristöä voidaan suojata hengenvaarallisilta nikotiinimyrkyksiltä, joita voi aiheutua nikotiinipussien syömisestä, tulee savuttomien nikotiinituotteiden käyttö kieltää myös yleisiltä uimarannoilta toukokuusta syyskuun loppuun tupakkatuotteiden tapaan.

80 § Tupakointikieltoa koskevat opasteet

Hengitysliitto kannattaa ehdotusta, että mitä säädetään tupakointikieltoon liittyvistä opasteista, laajennetaan koskemaan myös savuttomia nikotiinituotteita.

81 § Tupakointikieltojen toimeenpano

Hengitysliitto kannattaa ehdotusta muuttaa 74 §:n 3 momentissa säädettyä savuttoman tupakkatuotteen tai savuttoman nikotiinituotteen käyttämistä koskevaa kieltä siten, että se kattaa myös savuttomat nikotiinituotteet.

90 § Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

Hengitysliitto kannattaa ehdotusta muuttaa 1§ momentin 2 kohtaa siten, että se kattaa myös savuttomat nikotiinituotteet.

91 § Tupakkalain valvontamaksut

Hengityslitto kannattaa savuttomien nikotiinituotteiden ottamista mukaan tupakkalain mukaisten valvontamaksujen piiriin.

94 § Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

Hengityslitto kannattaa ehdotusta muuttaa pykälän 2 momenttia niin, että Valviran on asetettava myös savuttomista nikotiinituotteista 29 a §:n nojalla saadut tiedot liikesalaisuuksia lukuun ottamatta yleisön saatavilla olevalle verkkosivustolle, josta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena tuotteen nimeä taikka rekisteröidyn nimeä tai yritys- ja yhteisötunnusta.

97 § Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

Hengityslitto kannattaa ehdotusta muuttaa pykälää niin, että se kattaa nykyistä laajemmin myös savuttomat nikotiinituotteet. Hengityslitto pitää erittäin tärkeänä, että vähittäismyyntilupa voidaan peruttaa, mikäli vähittäismyyntipakkaukset ovat säännösten vastaisia tai vähittäismyyntiluvan haltija jättää ilmoittamatta 48§:n vastaisesti savuttomien nikotiinituotteiden myynnistä tai 49§:ssä tarkoitettuja olennaisia tietoja. Hengityslitto kannattaa myös etämyyntikiellon rikkomisen määrittämistä perusteeksi peruuttaa vähittäismyyntilupa.

100 § Myyntikielto

Hengityslitto kannattaa ehdotettua muutosta, jonka seurauksena Valvira voi kieltää savuttoman nikotiinituotteen myymisen ja muun luovuttamisen, jos valmistaja tai maahantuoja ei ole toimittanut Valviralle 29 a tai 29 b §:ssä tarkoitettuja tietoja säädetyllä tavalla, säädetyssä ajassa tai säädettyä mallia käyttäen taikka jos toimitetut tiedot eivät pidä paikkaansa.

109 § Tupakan myyntirikos

Hengityslitto kannattaa ehdotusta muuttaa tupakan myyntirikoksen rikostunnusmerkistö koskemaan myös savuttomiin nikotiinituotteisiin liittyvää lainvastaista toimintaa.

113 § Tupakointirikkomus

Hengityslitto kannattaa ehdotusta laajentaa tupakointirikkomuksen rikostunnusmerkistö kattamaan myös savuttoman nikotiinituotteen käyttämisen ja ehdottaa, että kiellon piiriin lisätään myös yleiset uimarannat.

117 § Myyntipäällykset

Hengityslitto kannattaa ehdotusta, että mitä tupakkalaissa säädettäisiin savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksesta, koskee myös tuotteen mahdollista myyntipäällystä.

118 § Hallussapitokielto

Hengityslitto kannattaa ehdotusta muuttaa hallussapitokieltoon liittyvää pykälää siten, että se kattaa jatkossa myös savuttomat nikotiinituotteet, mutta ehdottaa hallussapidon ikärajan nostoa 20 vuoteen.

119 § Hävittäminen

Hengityslitto kannattaa ehdotusta muuttaa hävittämiseen liittyvä pykälä niin, että se koskee myös savuttomia nikotiinituotteita.

Voimaantulo

Hengityслиitto pitää erittäin tärkeänä, että laki tulee voimaan mahdollisimman pian. Nykytila on lasten ja nuorten terveyden sekä kansanterveyden näkökulmasta kestävätkön eikä tue tupakkalain tavoitetta saavuttaa savuton ja nikotiiniton Suomi vuoteen 2030 mennessä.

Muuta kommentoitavaa?

Rajoitusten ohella on tärkeää panostaa myös päihde- ja riippuvuusstrategian mukaisesti nikotiinituotteiden käytön lopettamiseen tarjottavan tuen antamiseen. Hengityслиitto muistuttaa, että valtakunnallinen, maksuton tukipalvelu tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamiseen (Stumppi) on edelleen tarjolla. Tieto palvelusta ei välity tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttäjille, koska se ei ole pakkauksessa. Stumpin yhteystietojen lisääminen pakkauksiin tai niiden kääreisiin lisäisi käyttäjien tietoisuutta ja mahdollisuuksia hyödyntää olemassa olevaa neuvontapalvelua.

Tuomela Jenni
Hengityслиitto ry